

การพัฒนาแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนด้วยการประยุกต์เอกลักษณ์
ของชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
The Development of KanomFarangKudeejeen Packagingby
Applying with Community Identity of KanlayaSub-district
Thonburi District Bangkok

จุฬาลักษณ์ จารุจตุรรัตน์*

Julalak Jarujutarat*

วงศ์ทอง เขียนวงศ์**

Vongthong Kienvong**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนให้มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น และประเมินความพึงพอใจของกลุ่มในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ สมาชิกผู้ประกอบการบ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนบุรีและผู้บริโภคในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาด 10x15x22.5 cm มีรูปทรงที่มีลักษณะคล้ายโบสถ์คริสต์ที่เป็นรูปแบบประยุกต์มาจากชุมชนในวัดสุทัศนเทพวราราม สามารถบรรจุขนมฝรั่งกุฎีจีนจำนวน 4 ชิ้น ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามจากตารางการวิเคราะห์รูปแบบกล่องและรูปแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ คือแบบที่ 2 เป็นรูปทรงโบสถ์คริสต์จากวัดช่างตาครุส มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.80) และค่า S.D.=0.62 อยู่ในระดับมากเนื่องจากเป็นรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่แตกต่างจากสินค้าจากแหล่งอื่น มีคำบรรยายบ่งชี้เอกลักษณ์ของชุมชน มีสัญลักษณ์สะท้อนถึงความเป็นขนมกุฎีจีน ซึ่งสามารถสะท้อนภาพพจน์ของสินค้าสามารถตรวจพิจารณาสินค้าภายในบรรจุภัณฑ์ได้รวมทั้งแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่เป็นจุดเด่นทางด้านการตลาดซึ่งมีความสอดคล้องต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

---

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

* Department of Industrial Design, Faculty of Science and Technology, BansomdejchaoprayaRajabhat University

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

** Department of Industrial Design, Faculty of Science and Technology, BansomdejchaoprayaRajabhat University

คำสำคัญ : บรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีน เอกลักษณ์ชุมชน

Abstract

This research aimed to study and develop uniquely local of KanomFarangKudeejeen packaging and to evaluate the satisfaction of people in local production groups at Kalaya sub-district, Thonburi District, Bangkok. The population in this study were members of KanomFarangKudeejeen behind the brand of Thanusingha entrepreneur and customers in community of Kalaya sub-district, 30 people selected by purposive sampling method. The research tools were questionnaires and interviews. The statistics used in this research were the average percentage and standard deviation. The result showed that the design package were 10x15x22.5 cm and shaped to resemble a Christ church that were applying form from community. The packaging used coated paper. Each packaging could pack up 4 pieces of KanomFarangKudeejeen. The satisfaction survey of respondents from the table of pattern and graphic analysis on packaging were No. 2 that was the shape of Christ church with mean value ($\bar{X}$ = 3.80) and S.D. = 0.62 at a high level. Because the patterns were different from the characteristics of local products from other sources. There were uniquely details of community and symbol reflected the brand of KanomFarangKudeejeen which could reflect the image of the product. The product could be packaged as well as reflected local identity for strong marketing which were according with the needs of the target.

Keywords : packaging, KanomFarangKudeejeen Kalaya sub-district, community identity

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาตั้งอยู่บริเวณโดยรอบในเขตธนบุรี เป็นแหล่งที่ตั้งของชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม เช่น ชุมชนกุฎีจีน ชุมชนของชาวไทยเชื้อสายโปรตุเกส ชุมชนบ้านลาว ชุมชนของชาวไทยเชื้อสายลาวที่มีชื่อเสียงในการทำลู่ ชุมชนคนไทยเชื้อสายมอญ ชุมชนของคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลามที่มีความหลากหลายทางสังคม จัดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีค่าเหมาะแก่การศึกษา รวมทั้งยังมีสถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่การทบทวน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ซึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างรายได้ (เสาวณี จุลรัชนิกรและคณะ, 2547)

จากการสำรวจลงพื้นที่ในการทำวิจัยแขวงกัลยาณ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่ามีชุมชนกุฎีจีนซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ที่ประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติไทย จีน แขก ฝรั่ง และมอญ มาอยู่ร่วมกัน อีกทั้งยังนับถือศาสนาต่างกัน ทั้งไทย พุทธ คริสต์ อิสลาม แต่ละชนชาติต่างมีวัฒนธรรมวิถีการกินอยู่ต่างกันสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในย่านชุมชนกุฎีจีนมีขนมที่มีชื่อเสียง คือ ขนมฝรั่งกุฎีจีน ซึ่งเป็นขนมโบราณที่มีลูกคำเข้ามาซื้อเป็นของฝากเพื่อนฝูงญาติมิตร เนื่องจากเป็นขนมที่หาากินยาก และยังเป็นขนมที่มีความหมายดี มีส่วนผสม คือ ไข่ แป้ง น้ำตาล มีหน้าตาเหมือนขนมไข่ รสชาติหวานหอม แต่แตกต่างที่เนื้อขนมจะกรอบนอกนุ่มใน เนื้อนุ่มและแน่นกว่าขนมไข่ซึ่งส่วนผสมที่อยู่ในขนมล้วนเสริมมงคลทั้งสิ้นตามความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนซึ่ง

เอกลักษณ์ของขนมฝรั่งกุฎีจีนเป็นวัฒนธรรมผสมระหว่างจีนกับฝรั่ง ตัวขนมเป็นตำรับของโปรตุเกส ขณะที่หน้าของขนมเป็นจีน ซึ่งประกอบด้วยฟักเชื่อม ชาวจีนเชื่อว่ารับประทานแล้วจะร่มเย็น ส่วนน้ำตาลทรายทานแล้วจะมีความมันคั่งมากเหมือนกับน้ำตาลทรายที่นับเม็ดไม่ได้ นอกจากนี้ยังมีลูกพลับอบแห้ง และลูกเกด ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีราคาและมีคุณค่าทางอาหาร โดยมีสูตรพิเศษที่สืบทอดมาแต่โบราณจะใช้ไข่ แป้งสาลี และน้ำตาลทรายแดงเท่านั้น พร้อมการอบด้วยอุณหภูมิความร้อนที่พอเหมาะ จะได้ขนมที่ออกมามีรสชาติ กรอบนอกนุ่มนวลภายในที่จะเลียนแบบ

ในบริเวณชุมชนกุฎีจีนมีผู้ประกอบการผลิตขนมฝรั่งกุฎีจีนอยู่ 3 ร้าน คือ 1) บ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนูสิงห์ 2) ร้านหลานแม่เป่า และ 3) ร้านคุณเล็ก (ซอย 9) ลูกแม่ศรีหลานย่าเป่า ซึ่งมีสูตรในการทำขนมที่มีเอกลักษณ์และรสชาติที่แตกต่างกันไป แต่เนื่องด้วยบรรจุภัณฑ์ที่ใช้อย่างบรรจุในถุงพลาสติกใสที่ไม่มีลวดลาย และมีเพียงโลโก้สติ๊กเกอร์ที่มีชื่อและที่อยู่ติดอยู่บนของด้านหน้าของขนม และปิดช่องด้วยเครื่องรัดร้อน มีจำหน่ายทั้งภายในและภายนอกของชุมชน อีกทั้งยังเป็นของฝากให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนกุฎีจีนจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของชุมชนกุฎีจีนได้พบปัญหาหลักๆ คือ บรรจุภัณฑ์ไม่มีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์และไม่มีลวดลายกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์ขาดความน่าสนใจและไม่เป็นที่จดจำของผู้บริโภค อีกทั้งมีความต้องการบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นด้วย

ดังนั้น คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ คือ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนเพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีน แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ให้มีเอกลักษณ์โดดเด่น ซึ่งเป็นการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางแก้ปัญหาอีกประการหนึ่งที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชน ให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น มีความกินดีอยู่ดี ตลอดจนกระทั้งการต่อยอดสู่การส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งนับเป็นโอกาสที่ทางมหาวิทยาลัยจะทำโครงการร่วมกับชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงท่องเที่ยวและการวิจัยชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้มีเอกลักษณ์โดดเด่นและพึงพอใจต่อกลุ่มเป้าหมาย
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชน แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีน คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประชากร หมายถึง ผู้ประกอบการผลิตขนมฝรั่งกุฎีจีนในพื้นที่ชุมชนกุฎีจีน แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ร้านหลักในชุมชน คือ 1) ร้านบ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนูสิงห์ 2) ร้านหลานแม่เป่า และ 3) ร้านคุณเล็ก (ซอย 9) ลูกแม่ศรีหลานย่าเป่า

ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยใช้ศักยภาพ นโยบาย แนวคิดและทัศนคติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และมีความสนใจเข้าร่วมในการทำวิจัยและพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกัน คือ ร้านบ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนบุรี ซึ่งเป็นร้านหลักที่ผลิตขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์ การสังเกต การถ่ายรูปและการจดบันทึก

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชน แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีประสบการณ์ด้านการออกแบบไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีน แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กิจกรรมการเก็บข้อมูล คือ การนำเสนอภาพร่าง 5 รูปแบบ การสอบถาม การถ่ายรูปและการจดบันทึก

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประชากร คือ กลุ่มทั้งผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายขนมฝรั่งกุฎีจีนและกลุ่มผู้บริโภคภายในชุมชนแขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ผลิตจากบ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนบุรีและกลุ่มผู้บริโภค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความพึงพอใจในการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีน แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

การเก็บข้อมูล คือ นำเสนอต้นแบบบรรจุภัณฑ์เบื้องต้นจำนวน 5 แบบและร่วมกันพิจารณาต้นแบบทางด้านความเหมาะสมของรูปแบบ ขนาดบรรจุ ความสวยงามของร้านบ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนบุรี และคัดเลือกต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมจำนวน 1 ชิ้น (ครั้งที่ 1) โดยใช้แบบสอบถามประเมิน และนำมาปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สำเร็จรูป ทำการประเมินต้นแบบ (ครั้งที่ 2) ด้วยแบบสอบถามประเมินกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของร้านบ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนบุรี แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษาแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนของร้านบ้านขนมฝรั่งธนบุรี แขวงกัลยาณ์ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

บ้านขนมฝรั่งกุฎีจีนธนบุรี ที่ปัจจุบันนี้มีคุณภาคภูมิ สัจจิตรจุล ซึ่งเป็นทายาทรุ่นที่ 5 เป็นเจ้าของ และเป็นผู้ทำขนมฝรั่งกุฎีจีนตามแบบฉบับสูตรต้นตำรับขนานแท้ซึ่งเป็นต้นตำรับขนมไทยโบราณเชื้อสายโปรตุเกสสืบทอดความอร่อยมานานกว่า 200 ปีมีลักษณะเด่นตรงที่ใช้วัตถุดิบอย่างดีมาทำขนม คือมีแป้ง ไข่ และน้ำตาล ดีให้ส่วนผสมเข้ากันจนขึ้นฟูด้วยสูตรเฉพาะของทางร้าน โดยไม่ได้ใส่ผงฟูหรือวัตถุกันเสีย แล้วนำไปเทใส่แม่พิมพ์แล้วอบจนขนมสุกโดยทำแบบสดใหม่ทุกวัน มีกลิ่นหอม และมีเอกลักษณ์พิเศษทางด้าน

ความกรอบนอกนุ่มใน รสชาติหวานกลมกล่อม ถูกหลักอนามัย ซึ่งเหมาะสำหรับเป็นของฝากสำหรับทุกคน “ร้านธนูสิงห์” เป็น 1 ใน 3 ร้านที่ยังคงผลิตขนมฝรั่งเศสคุณภาพดี โดยปรับใช้กระบวนการสมัยใหม่ในการผลิต จนขนมฝรั่งเศสกลายเป็นของเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นขนมฝรั่งเศสที่ร้านธนูสิงห์มีจำหน่ายอยู่ 2 แบบ คือ **ขนมฝรั่งเศสแบบดั้งเดิม** (ชิ้นเล็ก) คือไม่มีหน้า สามารถเก็บไว้ได้นาน 7-10 วัน ตัวขนมเนื้อจะเบานุ่มหอม ออกรสไม่หวานมาก มี 3 ชิ้น ราคา 35 บาท ส่วนอีกแบบมี**หน้าชั้นใหญ่** คือโรยหน้าด้วยลูกเกด ลูกพลับ ชื่นพัก และน้ำตาลทราย สามารถเก็บไว้ได้ 10-14 วัน ตัวเนื้อขนมแห้งฟูนุ่มร่วน ตรงหน้าขนมจะเคี้ยวกรุบกรอบ เนื่องจากตัวน้ำตาลโรยหน้าชั้นละ 35 บาท บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ยังคงบรรจุในถุงพลาสติกใสที่ไม่มีลวดลาย และมีเพียงโลโก้สติ๊กเกอร์ที่มีชื่อและที่อยู่ติดอยู่บนซองด้านหน้าของขนม และปิดซองด้วยเครื่องรัดร้อน

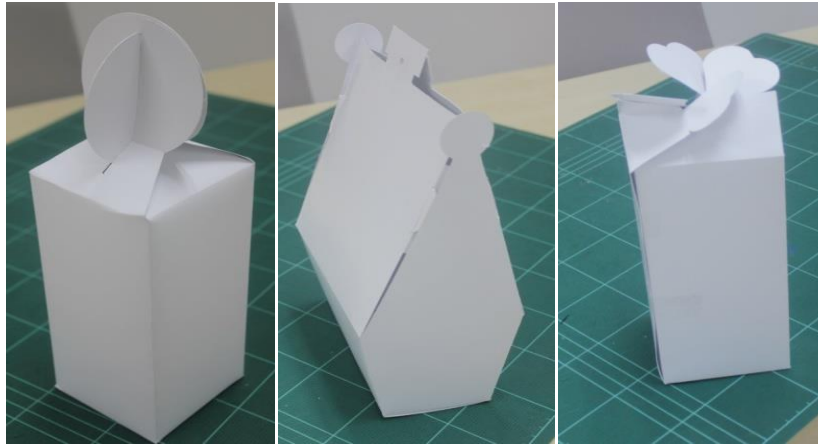

ภาพที่ 1 ขนมฝรั่งเศสร้านธนูสิงห์ขนาดชิ้นเล็กและชิ้นใหญ่ใส่บรรจุภัณฑ์ดั้งเดิม

2. สรุปผลการออกแบบการศึกษาความพึงพอใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งเศสในชุมชน แขวงกัลยาณ์เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

การศึกษาค้นคว้าต้องการรูปแบบบรรจุภัณฑ์จากเอกลักษณ์ทางร้านธนูสิงห์และชุมชนกุฎจีน แขวงกัลยาณ์เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์โดยการออกแบบร่างจากการศึกษาข้อมูลภาคสนาม คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลความต้องการของผู้ผลิต จากการสัมภาษณ์ลงพื้นที่ ทำให้ทราบถึงความต้องการของรูปแบบบรรจุภัณฑ์และได้นำแนวคิดในการออกแบบจากเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนกุฎจีนหรือย่านกะดีจีน ซึ่งเป็นย่านชุมชนเก่าแก่ของชาวจีนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมของคนในชุมชนที่ประกอบไปด้วยชาวจีน อินเดียและยุโรป ที่อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์มาเป็นเวลากว่า 200 ปี สถานที่สำคัญในบริเวณย่านกะดีจีน คือ 1) ศาลเจ้ากวนอันเก้ง 2) วัดช้างตากู และ 3) วัดกัลยาณมิตรธรรมหาวิหารและเอกลักษณ์ของร้านคือชื่อร้านธนูสิงห์ ซึ่งเป็นลายเซ็นของรุ่นทวดของทางร้าน ให้ออกรูปแบบเฉพาะของบรรจุภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่น ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขึ้นต้นจำนวน 5 แบบ เพื่อในการประเมินรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

- แบบที่ 1 เป็นรูปแบบทรงกระบอก ใช้ส่วนตัวล็อกเป็นรูปทรงกลม
- แบบที่ 2 เป็นรูปทรงโบสถ์คริสต์จากวัดช้างตากู
- แบบที่ 3 เป็นรูปแบบทรงกระบอก ใช้ส่วนตัวล็อกเป็นรูปทรงใบโคฟเวอร์
- แบบที่ 4 เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมมีหูหิ้วส่วนบน
- แบบที่ 5 เป็นรูปทรงเก๋งจีนจากศาลเจ้ากวนอันเก้ง

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

แบบที่ 4

แบบที่ 5

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ขั้นต้น

ผลการประเมินรูปแบบบรรจุภัณฑ์ขั้นต้นโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีประสบการณ์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ได้ผลการประเมินรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ พบว่ารูปแบบที่ 2 เป็นรูปทรงโบสถ์คริสต์จากวัดช่างตาครุสมีความเหมาะสมที่สุด โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.56) เนื่องจากในด้านเอกลักษณ์บรรจุภัณฑ์มีรูปร่าง รูปทรงคล้ายโบสถ์ช่างตาครุสซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนกุฎิเงิน ด้านอัตลักษณ์สื่อถึงความเป็นชุมชนของชาวโปรตุเกส ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบที่ 2 มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) เพื่อดำเนินการออกแบบและใส่รายละเอียดของกราฟิก ยี่ห้อสินค้า รูปภาพสินค้าตัวอักษร รายละเอียดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เช่น เซลล์ชวนชิม มาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP รายละเอียดของแผนที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชนกุฎิเงิน รูปภาพสถานที่สำคัญ คือ วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร (วัดกัลยา) ศาลเจ้าแม่กวนอิม (กวนอิมเก้ง) โบสถ์ช่างตาครุส เพื่อความสวยงามและให้รายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนกุฎิเงิน

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนที่ถูกตกแต่งด้วยกราฟิก

3. สรุปการประเมินความพึงพอใจในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในชุมชน แขวงกัลยาณิ เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินจากผลการสำรวจค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้าน ความพึงพอใจของผู้ผลิตขนมกุฎีจีน ผู้รับซื้อและผู้บริโภคที่มีคะแนนความพึงพอใจมากที่สุดใน 6 ประเด็น คือ 1) ด้านการออกแบบรูปทรงบรรจุภัณฑ์ คือมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นที่แตกต่างจากสินค้าจากแหล่งอื่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.13) และค่า S.D. = 0.61 อยู่ในระดับมาก 2) ด้านคำบรรยาย คือ คำบรรยายบ่งชี้เอกลักษณ์ ของชุมชน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 4.13) และค่า S.D. = 0.61 อยู่ในระดับมาก 3) ด้านสัญลักษณ์ คือ สัญลักษณ์สะท้อน ถึงความเป็นขนมกุฎีจีน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.03) และค่า S.D. = 0.62 อยู่ในระดับมาก 4) ด้านภาพพจน์ คือ สะท้อนภาพพจน์ของสินค้า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.13) และค่า S.D. = 0.61 อยู่ในระดับมาก 5) ด้านการใช้งาน คือ สามารถตรวจพิจารณาสินค้าภายในบรรจุภัณฑ์ได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.45) และค่า S.D. = 0.64 อยู่ในระดับมาก และ 6) ด้านการตลาด คือ แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70) และค่า S.D. = 0.46 อยู่ใน ระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนร้านธนุสิงห์ เพื่อการปกป้องผลิตภัณฑ์ โดยใช้วัสดุกระดาษเป็นบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากเป็นวัสดุที่นิยมใช้กันมาก มีคุณสมบัติป้องกันความชื้นได้อย่างเหมาะสม คือ กระดาษอาร์ตมัน ซึ่งเป็นกระดาษขาวชนิดสองด้าน เป็นกระดาษคุณภาพดีระดับ Food Grade ซึ่งใช้ในการบรรจุผลิตภัณฑ์อาหาร มีโครงสร้างที่แข็งแรงสำหรับรองรับน้ำหนักขนมอบซึ่งมีน้ำหนักไม่มาก เมื่อทำการพิมพ์ จะทำให้สีสวยงามเหมาะกับการใช้เป็นกล่องบรรจุภัณฑ์และต้นทุนการผลิตไม่สูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับ อมรรัตน์ สวัสดิ์ทิต (2534, น. 44) และประโยชน์ของบรรจุภัณฑ์กระดาษช่วยในการขนส่งและปกป้องสินค้าไม่ให้เกิดความเสียหาย เมื่อได้รับแรงกระแทกจากการขนส่งบรรจุได้ง่ายและจัดเรียงได้เป็นระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับ ปุ่น คงเจริญเกียรติและสมพร คงเจริญเกียรติ (2541, น. 7-8) ที่กล่าวว่าบรรจุภัณฑ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ใช้ในการบรรจุสินค้าในการจัดจำหน่ายเพื่อสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคด้วยต้นทุนที่เหมาะสม และด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบที่ร่วมสมัย มีเอกลักษณ์เฉพาะภายในชุมชนกุฎีจีน คือ รูปแบบโบสถ์ทางศาสนาที่ลูกค้าสามารถจดจำได้ง่ายและดึงดูดความน่าสนใจของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับศักดา บุญยิต (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีความสำคัญในด้านกราฟิกทางด้านพื้นหลัง การจัดหน้าและตัวอักษรและข้อความบนบรรจุภัณฑ์ที่ส่งผลต่อความเข้าใจของผู้บริโภค โดยการออกแบบสีเส้นและลวดลายลงบนบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีน มีภาพประกอบสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ของฝากของชุมชนกุฎีจีน และจากคะแนนประเมินความพึงพอใจในการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนร้านธนุสิงห์ สามารถใช้เป็นต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคได้

ข้อเสนอแนะ

1. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนเพื่อส่งเสริมการขาย ควรเลือกใช้วัสดุกระดาษที่มีความเหมาะสมทางด้านโครงสร้างในการรองรับผลิตภัณฑ์ได้อย่างสมบูรณ์และสะดวกในการขนย้าย
2. สามารถพัฒนาด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์ สี และลวดลายรวมถึงภาพประกอบที่หลากหลายที่มีความสวยงามและเน้นการออกแบบร่วมสมัยกับขนมฝรั่งกุฎีจีน ซึ่งเป็นขนมโบราณซึ่งเป็นขนมที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนกุฎีจีน
3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนในด้านข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภค ควรศึกษาพฤติกรรมและรสนิยมของกลุ่มผู้บริโภคทั้งขนาดและการบรรจุให้ตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ประเภทอื่นๆ ของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปและก่อให้เกิดประโยชน์ได้ทั้งผลิตภัณฑ์อุปโภคและบริโภค ควรมีการศึกษารูปแบบบรรจุภัณฑ์ และมีการทดสอบการทดลองใช้จริงเพื่อการจัดวางจำหน่าย และการออกแบบที่เน้นอัตลักษณ์เฉพาะเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. การศึกษากระบวนการผลิต รูปแบบบรรจุภัณฑ์และวัสดุบรรจุภัณฑ์ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์อย่างเหมาะสม ทางด้านราคาและคุณภาพของวัสดุในการบรรจุผลิตภัณฑ์สินค้า

บรรณานุกรม

- ชัยรัตน์ อัครวางกูร. (2548). *ออกแบบให้โดนใจ*. กรุงเทพฯ: ทัชชารีนการพิมพ์.
- ชัยศักดิ์ เชื้อขานนา. (2545). *รวมเทคนิคการออกแบบบรรจุภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: ช.รุ่งเรืองอินเตอร์พริ้นท์.
- นิรัช สุดสังข์. (2548). *การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประทีป ทิณบุตร. (2530). *การออกแบบกราฟิก*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ปุ่น คงเจริญเกียรติ และสมพร คงเจริญเกียรติ. (2541). *บรรจุภัณฑ์อาหาร*. กรุงเทพฯ: แพคเมทส์.
- . (2543). *บรรจุภัณฑ์อาหาร*. กรุงเทพฯ: แพคเมทส์.
- ศักดิ์ดา บุญยิต. (2544). *ปัจจัยด้านกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ที่ส่งผลต่อความเข้าใจในรสชาติของเบหมีกึ่งสำเร็จรูป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2551). *ข้อมูลเขตธนบุรี*. สืบค้น 8 มกราคม 2559, จาก <http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/>
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม. (2550). *การศึกษาของค์ความรู้และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ย่านภูมิถิ่นและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง เขตธนบุรี*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- เสาวณี จุลิชนิก และคนอื่นๆ. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเพื่อความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน : ภายใต้อุดมการณ์การจัดการของวิสาหกิจชุมชน ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในภาคใต้*. สงขลา: ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อมรรัตน์ สวัสดิ์ทิต. (2534). *ผลกระทบของบรรจุภัณฑ์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจและสังคม: รายงานการสัมมนาเรื่องบรรจุภัณฑ์กับสิ่งแวดล้อมปัญหาที่น่าจับตามอง*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2542). *เยือนภูมิถิ่น “ฝั่งธนฯ ยลชุมชนนานาชาติ*. สืบค้น 21 เมษายน 2559, จาก www.dek-d.com
- . (2550). *ธนสิงห์ อมตะชนมฝรั่งเศสภูมิถิ่น*. สืบค้น 30 เมษายน 2559, จาก www.manager.co.th
- Best John, W. (1981). *Research in education*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the measurement of attitudes: Archives of psychology*. New York: [s.n.]
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (n.d.). *Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage*. Retrieved 30 September 2013, From http://whc.unesco.org/en/convention_text